

*

THAM LUẬN
PHÁT TRIỂN HỆ SINH THÁI TÀI NGUYÊN GIÁO DỤC MỞ
PHỤC VỤ XÃ HỘI HỌC TẬP

Chi bộ Trung tâm Elearning

Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế đã chỉ rõ một trong các nhiệm vụ, giải pháp cơ bản thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục Việt Nam là “hoàn thiện hệ thống giáo dục quốc dân theo hướng hệ thống giáo dục mở, học tập suốt đời và xây dựng xã hội học tập”.

Để đáp ứng được nhu cầu học tập của xã hội, một trong các giải pháp quan trọng được Bộ Giáo dục và Đào tạo đề ra là xây dựng tài nguyên giáo dục mở nhằm cung cấp nguồn học liệu cho cơ sở giáo dục thường xuyên, thiết lập hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở quốc gia, thúc đẩy học tập suốt đời.

Nhằm tạo điều kiện cho mọi người có cơ hội học tập thường xuyên, suốt đời theo các hình thức khác nhau, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, tháng 9/2019, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã có văn bản đề nghị các cơ sở giáo dục đại học đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức về vai trò, ý nghĩa, giá trị của tài nguyên giáo dục mở, trước hết là đối với cán bộ, giảng viên, sinh viên. Đồng thời, xây dựng và tổ chức triển khai kế hoạch phát triển, khai thác sử dụng tài nguyên giáo dục mở phù hợp với điều kiện cụ thể của nhà trường. Bộ đã giao cho hai trường đại học mở xây dựng bộ tiêu chuẩn đánh giá các tài nguyên giáo dục mở của Việt Nam.

Trước những yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra, Đảng bộ Trường Đại học Mở Hà Nội đã xác định phương hướng: “Thực hiện toàn diện và thực chất nền Giáo dục Mở theo tinh thần của Nghị quyết 29 - NQ/TW về Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục Việt Nam, góp phần xây dựng xã hội học tập và học tập suốt đời”. Một trong những nhiệm vụ, giải pháp quan trọng đó là: xây dựng và phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở của Trường Đại học Mở Hà Nội, từ đó góp phần xây dựng và phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở của quốc gia.

Với nhiều năm kinh nghiệm thực hiện đào tạo từ xa, đào tạo trực tuyến, trong thời gian qua, Trường Đại học Mở Hà Nội đã có những bước khởi đầu khá thuận lợi để chuẩn bị những điều kiện phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở. Trong quá trình 7 năm chuẩn bị và triển khai đào tạo trực tuyến (chương trình EHO), Trường đã xây dựng hệ thống học liệu điện tử cho nhiều ngành học, môn học, góp phần tạo nên nguồn

tài nguyên giáo dục ban đầu cho nhà trường. Hiện nay Trung tâm Đào tạo trực tuyến đang vận hành gần 300 bộ học liệu điện tử đa phương tiện, hơn 3000 bài giảng trực tuyến, bộ ngân hàng câu hỏi - bài tập trực tuyến của gần 400 môn học và nhiều loại học liệu bổ trợ đa dạng. Hệ thống các khoá học online EHOUMOOCs do Trung tâm Đào tạo E-learning phát triển và vận hành cho phép mọi người đăng ký với gần 300 môn học thuộc các chương trình đào tạo đại học của nhiều ngành. Ngoài ra, hệ thống còn cung cấp 40 bài giảng theo chuyên đề dưới nhiều định dạng khác nhau và đang tiếp tục phát triển ngày càng phong phú và hấp dẫn hơn. Hệ thống EHOUMOOCs đã hỗ trợ tốt cho sinh viên EHOU và nhiều người quan tâm, đến nay đã thu hút gần 500 ngàn lượt truy cập, góp phần quan trọng trong việc thực hiện kế hoạch phát triển hệ thống tài nguyên mở của nhà trường và mục tiêu phục vụ cộng đồng, xây dựng xã hội học tập và học suốt đời. Tháng 6/2019, Hội Khuyến học Việt Nam phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tổ chức Hội thảo khoa học “Trường đại học với việc xây dựng tài nguyên giáo dục mở, đáp ứng yêu cầu học tập suốt đời của người lớn” tại Trường Đại học Mở Hà Nội. Chủ tịch Hội khuyến học Việt Nam đã đánh giá cao sự nỗ lực của Trường Đại học Mở Hà Nội trong việc tiên phong phát triển giáo dục mở và xây dựng tài nguyên giáo dục mở. Cho đến nay, Trường đã tạo lập trang web Kho tài nguyên giáo dục mở với 30 bài giảng, Trường chủ trương bổ sung thêm các nguồn tài nguyên phong phú, đa dạng hơn từ hệ thống các khoá học mở và các nguồn khác.

Để khẳng định vai trò nòng cốt trong việc xây dựng, quản lý, phát triển, chia sẻ các tài nguyên giáo dục mở và tham gia phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở cho cộng đồng ở phạm vi quốc gia, trước mắt Trường Đại học Mở Hà Nội cần xây dựng hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở ở cấp nhà trường, những yêu cầu đặt ra đó là:

- Không gian của hệ sinh thái đủ rộng lớn để chứa đựng các tài nguyên và làm môi trường cho mọi người tham gia sử dụng. Điều đó có nghĩa là, hạ tầng và hệ thống công nghệ phải đảm bảo tạo ra môi trường phục vụ đa mục đích, đa chiều, linh hoạt và tiện ích công nghệ cho người học, người nghiên cứu, người dạy, người chia sẻ kiến thức, người quản lý,... Không gian được cá nhân hóa (không gian riêng tư, không gian nhóm, không gian công cộng) và xã hội hóa, là nơi lưu truyền tri thức và khơi nguồn cảm hứng cho cộng đồng.
- Tài nguyên giáo dục phong phú, đa dạng được chuyển tải trên mạng thông tin, phân phối đến từng người dùng hoặc từ người dùng chia sẻ, cung cấp; cho phép mọi đối tượng được tiếp cận với tri thức, từ đó nâng cao chất lượng giáo dục dưới nhiều hình thức khác nhau. Tài nguyên mở không chỉ giúp mọi người tiết kiệm đáng kể các khoản đầu tư cho giáo dục mà còn góp phần cải thiện, nâng cao chất lượng giáo dục.
- Hệ sinh thái dịch vụ cần mang lại cho người sử dụng những tiện ích, thân thiện, hấp dẫn với các loại hình dịch vụ thông tin, dịch vụ trao đổi thông tin và dịch vụ tư vấn hỗ trợ người sử dụng. Việc phát triển hệ sinh thái dịch vụ cần áp dụng những thành tựu của CNTT-TT trong việc tổ chức, triển khai để

đáp ứng nhu cầu thông tin, tăng cường trao đổi kiến thức học thuật. Ví dụ ứng dụng công nghệ thực tế ảo, tương tác thực tế có thể mang đến cho người sử dụng những trải nghiệm sinh động thông qua mô phỏng không gian ảo. Số lượng và chất lượng dịch vụ thông tin điện tử sẽ thúc đẩy sự tương tác giữa các tài nguyên giáo dục với nhu cầu của người sử dụng hiện đại.

Để thực hiện những yêu cầu đặt ra nói trên, cần có sự chỉ đạo của Đảng uỷ Trường Đại học Mở Hà Nội tập trung vào các vấn đề sau đây:

Một là, phát huy vai trò, tiềm năng và mọi nguồn lực trong việc xây dựng, phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở của Trường, thể hiện vai trò chủ chốt xây dựng cộng đồng, xã hội học tập và học tập suốt đời. Trên cơ sở đó, tham gia đóng góp vào hệ thống tài nguyên giáo dục mở cấp quốc gia.

Hai là, tạo môi trường và điều kiện thuận lợi để đội ngũ giảng viên, nhà nghiên cứu và sinh viên có trình độ, tri thức, kỹ năng để trở thành lực lượng tiên phong xây dựng xã hội học tập.

Ba là, cần ưu tiên dành nguồn lực để đầu tư xây dựng, phát triển tài nguyên học liệu, tài nguyên số tại hệ thống các thư viện của Trường cũng như thư viện của các đơn vị đào tạo trong trường. Đồng thời, cần xây dựng chính sách khuyến khích, hỗ trợ, thúc đẩy các Khoa, Trung tâm đào tạo tìm kiếm đối tác, phát triển các chương trình, dự án hợp tác quốc tế, huy động nguồn lực xã hội hóa dưới nhiều hình thức để bổ sung, cập nhật và phát triển các nguồn tài nguyên học liệu.

Bốn là, cần đa dạng hóa các phương thức học tập trực tuyến, xây dựng tài nguyên cơ sở dữ liệu nội sinh, cơ sở dữ liệu chung kết nối trong toàn trường.

Năm là, tăng cường chỉ đạo, đầu tư phát triển, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ hiện đại, hiệu quả, tạo ra môi trường dịch vụ đáp ứng nhu cầu học tập, trao đổi, chia sẻ tri thức, phù hợp với xu thế phát triển mới.

Sáu là, chủ động hợp tác xây dựng, kết nối, chia sẻ tài nguyên giáo dục mở với các cơ sở giáo dục, các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước; chủ động tham gia Đề án Hệ tri thức Việt số hóa (itrithuc.vn), Việt hóa các nguồn tài nguyên giáo dục mở quốc tế nhằm giúp người học mở rộng cơ hội tiếp cận nội dung học tập chất lượng, tiết kiệm chi phí, đáp ứng nhu cầu học tập thường xuyên, suốt đời. Đây cũng là yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo đối với các cơ sở giáo dục đại học.

Việc phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở của nhà trường không chỉ là thực hiện nhiệm vụ giải pháp của Bộ Giáo dục và Đào tạo đề ra nhằm đem lại lợi ích cho các thành phần có nhu cầu học tập suốt đời trong xã hội, mà còn giúp Trường quảng bá học liệu, thể hiện vai trò sứ mệnh của một trường đại học gắn kết với người học và cộng đồng. Thông qua các hoạt động tương tác, học tập - nghiên cứu, các tài nguyên của nhà trường sẽ càng trở nên hữu ích, thậm chí được kết nối, gia tăng từ nhiều phía trong quá trình sử dụng, ứng dụng. Từ đó, việc chia sẻ tri thức càng mở rộng và tri thức càng

chia sẻ thì tài nguyên giáo dục càng phát triển và càng bền vững (theo GS.TS Nguyễn Thị Doan, Chủ tịch Hội khuyến học Việt Nam).

Như vậy, để xây dựng và phát triển hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở có chất lượng, đáp ứng nhu cầu học tập của xã hội thì cần sự chỉ đạo kịp thời từ Đảng ủy nhà trường, các chính sách và sự điều hành từ Ban giám hiệu, đồng thời, cần sự tham gia của toàn thể đội ngũ và các đơn vị trong trường. Tôi tin tưởng rằng với vai trò lãnh đạo của Đảng bộ nhà trường, sự triển khai đồng bộ của Ban giám hiệu, sự phân công rõ ràng, phù hợp và sự tham gia có trách nhiệm của các cá nhân, đơn vị trong trường, Trường Đại học Mở Hà Nội không chỉ thành công và phát triển bền vững đào tạo trực tuyến mà còn phát triển một hệ sinh thái tài nguyên giáo dục mở phù hợp với xu thế của thời đại, ngày càng khẳng định thương hiệu và có vị thế tăng dần trong đào tạo, nghiên cứu khoa học, đặc biệt trong việc phục vụ cộng đồng, xây dựng xã hội học tập và học tập suốt đời./.